

TRIGLAV-FILM PRIKAŽUJE PRVI SLOVENSKI FILM

NA SVOJI ZEMLJI

Scenarist Ciri Kosmač
Režiser Franco Stiglic
Scenaloec Ivan Marleček
Skladatelj Marijan Kosina
Drugi režiser Jože Gale
Zvočni mojster Rudi Omota
Scenografi Boris Koba, Vano Pilon, Tone Mlakar

Igrajo:

Sova	Lojze Potokar	Drejc	Stane Sovar
Stane	Franc Presebnik	Dragarica	Angela Rakarjeva
Angelca	Mileva Zakrajškova	Biči	Jule Vizjak
Tihlica	Stefka Droičeva	Kutschera	Franc Kumer
Ožka Orej	Miro Kopač	Dragič	Stane Starešinič
Obrekarica	Avgusta Danilova	Tone	Tone Eržen
Nančika	Majda Potokarjeva	Petar	Andrej Kurent
Boris	Boris Šetek	Moj Jezus	Gabrijel Vajt

DIREKTOR FILMA IVAN JERMAN

IZDELAL STUDIO TRIGLAV-FILMA

LJUBLJANA 1948

NA SVOJI ZEMLJI

Ob prvem slovenskem umetniškem filmu

Premiera prvega slovenskega umetniškega filma »Na svoji zemlji« je pomemben kulturni praznik slovenskega naroda. Prvim kulturnim manifestacijam našega naroda, prvi slovenski knjigi, pričetkom slovenskega gledališča, prvim slovenskim slikarskim in kiparskim delom, slovenski umetniški pesmi se je pridružila še nova panoga umetniškega ustvarjanja — prvi slovenski umetniški film.

Slovensko ljudstvo si je doslej še vsak kulturni uspeh priborilo v dolgotrajni borbi proti vsakokratnim oblastnikom. Prvega slovenskega umetniškega filma pa se ne bi imeli brez velike pomoči ljudske oblasti. Predvajanje slovenskega umetniškega filma dokazuje torej, da ni ničesar več, kar bi se lahko uspešno zoperjavljalo razgibanosti slovenskega življenja na vseh področjih kulturnega ustvarjanja.

Z umetniškimi filmi smo se na enem področju ujeli korak z ostalimi narodi. Mnogo od njih, ki so bili po delu na filmskem sektorju pred nami, smo prehiteli. Ne morda še po tehnični dovršenosti, vsekakor pa po pravilno zastavljeni poti, po poti resnične umetnosti, ki jo odlikuje visoka idejnost.

Pri tem se zavedamo, da je to znogo omogočil samo revolucionarni polet vsega delovnega ljudstva Jugoslavije, ki se je osvobodilo tujih in domačih zatirancev. Volje slovenskega ljudstva, da se po veličastni zmagi v ljudski socialistični revoluciji uveljavi na vseh področjih dela in ustvarjanja, je bila za naš uspeh odločilna.

Zgodba filma »Na svoji zemlji« se dogaja v Slovenskem Primorju. Odločno borbo vsega primorskega ljudstva, da si po 25letnem fašističnem suženjstvu pribori svobodo in združitve z ostalimi Slovenci v Jugoslaviji, je avtor scenarija prikazal z borbo ljudi iz Baške grape na Primorskem.

Poletje 1943 v Baški grapi na Tolminskem. Partizanski upor je razgibal vas, ki postane trdno zaledje oborožene borbe. Komisar Stane, bivši španski borec, in Sova se s skupino partizanov spustita prav do svoje vasi, da bi minirali progno. Stari bajtar Obržkar — s partizanskim imenom očka Orel — je dula upora v vasi. Z njim je hčerka Nančika, katere fani Dragič je partizanski kurir, Angela, mati Tildice, Dragičeva in komisarje Staneta, in večina poštenih vaščanov. Na drugi strani pa kmetica Dragalica, ki zagrizenno sovrači partizane, in njen neodločni sin Drejc. Med njimi se plešejo osebne vezi, ki pe jih kroje in tudi presegajo veliki dogodki. Ognjevitnega kurirja Dragiča pokosijo fašisti z rafali. Policijski komisar Bichi da segnati vaščane na trg, da bi se znesel nad njimi zaradi miniranja prog. V to uderi vest, da je Mussolini odstopil, in fašisti se pripravljajo na beg. Toda prehitli jih SS-Sturmführer Adolf Kutschera, ki prevzame poveljstvo.

Vas se še bolj poglobi v ilegalno delo. Ob razpadu Italije pride Stane s partizani v domačo vas in razglesi mobilizacijo. Tildica, Drejcova deklica, Nančika in mnogi drugi

odidejo v partizane, omahljivcu Drejcu pa mati v zadnjem trenutku zastavi pot. Po odhodu partizanov prihrume v vas Nemci, ropajo in streljajo talce. Z veliko vero v zmago in z veliko ljubeznijo do svoje zemlje gredo primorski ljudje v smrt.

Po šestih bojih v veliki nemški ofenzivi na Primorskem pride brigada v poškodeno vas, kjer izve, da je Zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju sprejel odlok o priključitvi Primorske. Očka Orel vstajno dela v okrožnem odboru OF, Drejc pa še vedno okleva. Vsem Nemci in belogardisti ujamejo Tildico ter jo odpeljejo na postojanko v Drago, kjer se sreča z Drejcem. Zdej šele se Drejc odloči, potoči Nemce in belogardiste in odide s Tildico v partizane.

Borba postaja vse ostrejša. Na najbolj življenjski poti, ki vodi skozi Baško grapo, zadefajajo partizani nacizem znova in znova težke udarce. Na Primorskem so se spomladi 1945 zbrali vsi ostanki reakcije: Nemci, italijanski fašisti, domobrance in čenki. Drejc, ki je medtem postal komandir minerske čete, gre posvetiti očka Orta, da je v nevarnosti. Toda nemška patrolja vdre ponoči v hišo, pobije Orta in njegovo ženo ter zažge hišo. Reši se samo vrhak Boris. Fašiste prestreže Drejc, ubije Bichlja, a tudi sam pade v boju. Sova pridrvi s partizani, poštene v beg domobrance in Nemce, pokoplje Orta in Drejca na griču nad vasio ter vzame Borisa s seboj — mladega partizana Orliča.

Zadrja nemška ofenziva na Primorskem. Deveti korpus se prebija iz dveh obrocev in hiti proti morju. Na Opčinah se borci IX. korpusa srečajo s IV. armado in gredo zmagovalno na Trst.

32003

15524